

Vastineraportti

Kaavaselostuksen liite 2
20.10.2025

Sastamalan kaupunki Tyrvään korttelin 1 osan asemakaavan muutos

15.4.2025 päivätystä kaavaehdotuksesta 4.6.-2.7.2025 välillä saadut mielipiteet ja lausunnot sekä kaavoittajan vastineet niihin:

1. Pirkanmaan ELY-keskus, 3.7.2025
2. Pirkanmaan maakuntamuseo, 15.07.2025
3. Caruna Oy, 27.5.2025
4. Pirkanmaan liitto, 3.6.2025
5. Pirkanmaan pelastuslaitos, 9.7.2025
6. Turvallisuus ja kemikaalivirasto TUKES, 16.10.2025

Lausunnot ja mielipiteet:

1. Pirkanmaan ELY-keskus

Pirkanmaan ELY-keskukselta pyydetään lausuntoa Tyrvään korttelin 1 osan asemakaavan muutoksen ehdotuksesta. ELY-keskus on perehtynyt kaavaehdotukseen, eikä sillä ole huomautettavaa hankkeesta.

Pahoittelen kommenttien myöhästymistä.

Kaavanlaatijan vastine:

- Merkitään tiedoksi.

2. Pirkanmaan maakuntamuseo

Pirkanmaan maakuntamuseolta pyydetään lausuntoa otsikossa mainitusta kaavaehdotuksesta. Tutustuttuaan sille toimitettuun aineistoon alueellinen vastuumuseo toteaa seuraavaa.

Pirkanmaan maakuntamuseo on antanut kaavan valmisteluaineistosta lausunnon diar. 151/2025 (30.3.2022). Lausunnossa todettiin, että Kilpijoen–Hoipolan–Tyrväänkylän maakunnallisesti arvokkaalta maisema-alueelta on esteetön näköyhteys kaava-alueelle. Lausunnossa muistutettiin, että kaavamuutoksen vaikutukset ympäröiviin maisema-alueisiin tulee arvioida ja kaavaselistusta näiltä osin täydentää. Lisäksi maakuntamuseo esitti, että vt 12:n varteen osoitetun istutettavaksi tarkoitetun maantien suoja-alueen kaavamerkintää muokattaisiin siten, että pensasaidan sijasta paikalle istutettaisiin paremman näkösuojan tarjoavaa puustoa. Kaavakartalle ei ole tehty maakuntamuseon esittämää muutosta. Ratkaisua ei ole perusteltu kaavaselistuksessa tai vastineraportissa.

Kaavahankkeeseen liittyen on suoritettu arkeologinen tarkkuusinventointi (Maanala Oy, 2024), jossa on löytynyt yksi sotahistoriallinen kiinteä muinaisjäänös - maarakenne (kaivanto) Einola, joka saattaa liittyä vuoden 1918 sisällissodan aikaisiin taisteluihin Tyrvällä. Kohde on merkitty kaavaan suoja-alueineen asianmukaisesti sm-osa-aluemerkinnällä, johon liittyy asianmukainen määräys. Pirkanmaan maakuntamuseo huomauttaa kuitenkin, että samalle alueelle kohdistuu laaja rakennusalamerkintä. Kaavaehdotus on tältä osin ristiriidassa muinaismuistolain 1 §:n kanssa. Muinaisjäänöstä koskevista suunnitelmista ei ole myöskään neuvoteltu MML 13 §:n ja alueidenkäyttölain 197 §:n vaatimalla tavalla.

Kiinteän muinaisjäänöksen ja sen suoja-alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen ja muu niihin kajoaminen ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa on kielletty (MML 1 ja 4 §). Rakennusalan rajausta tulee korjata siten, että muinaisjäänösalue lähiympäristöineen jätetään yksiselitteisesti rakentamisen ulkopuolelle.

Kaavaselistuksen kappaleessa 5.4.3 (Vaikutukset rakennettuun ympäristöön ja maisemaan) todetaan vain, että alue on kaavoitettu teollisuustoimintaa varten ja kaavamuutos mahdollistaa täydennysrakentamisen. Käytännössä kaavaselistukseen ei siis sisälly lainkaan vaikutusten arviointia kulttuuriympäristön (maiseman, arkeologisen kulttuuriperinnön) osalta. Kaava-aineisto ei tältä osin täytä alueidenkäyttölain 9 §:n vaatimuksia. Kaavaselistusta tulee täydentää ennen kaavan hyväksymiskäsittelyä.

Tarkistettu kaavaehdotus selostuksineen pyydetään toimittamaan Pirkanmaan maakuntamuseolle nähtäväksi. Myös mahdollinen kaavan hyväksymispäätös valitusosoituksineen tulee lähettää viipymättä maakuntamuseoon.

Pahoittelen kommenttien myöhästymistä.

Kaavanlaatijan vastine:

- Kaavaselostusta täydennettiin arkeologisesta kulttuuriperinnöstä ja etenkin Kilpijoen–Hoipolan–Tyrväänkylän maakunnallisesti arvokkaasta maisema-alueesta. Lisäksi vaikutustenarviointia täydennettiin samojen teemojen osalta.
- Valtatie 12 suuntaisella suoja-alueella kulkee maanalla johtolinja. Nykysuositusten mukaan maanalaisten johtojen kohdalle ei suositella istutettavaksi puita, joten aluemerkinnessä esitetään tästä syystä istuttamista vain pensailla. Puiden jättäminen alueelle on toki suotavaa mm. paahde- ja maisemavaikutusten vähentämiseksi. Kaavoitusalueen itäpuolelle jää yhä puustoinen lähivirkistysalue maisemallisesti arvokkaan pellon ja teollisuusalueen välille.
- Maakuntamuseo itse toteaa lausunnossaan, että ”muinaismuistokohde on merkitty kaavaan suoja-alueineen asianmukaisesti sm-osa-aluemerkinnällä, johon liittyy asianmukainen määräys”. Kaavamääräyksessä toistetaan MML § 1 sisältöä rauhoitetusta kiinteästä muinaismuistosta, jonka kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Kaavakartan määräystä täydennetään vielä muinaismuiston vahingoittamisesta, joka MML:ssa nimetään kielletyksi toimenpiteeksi. Määräys on tällä lisäyksellä paremmin linjassa Sastamalan muinaismuistoja koskevien määräysten kanssa.
- Kaavakartalla esitetty muinaisjäännösalue ottaa huomioon ja sisältää muinaisjäännöksen suojavyöhykkeen MML 5 § mukaisesti. Vrt. inventointi ja kaavakartta
- Maankäyttö katsoo, että sm-osa-aluemerkinnällä ja määräyksellä suojellaan riittävän yksiselitteisesti kiinteää muinaisjäännöstä. Kaavoituksen aikana löydetystä muinaismuistosta on ilmoitettu Museovirastolle, joka on merkannut löydön tietokantaansa elokuussa 2025.

Vaikka muinaisjäännös sijaitsee muun käyttötarkoituksmerkinnän alueella, tässä tapauksessa teollisuuden, voidaan muinaismuisto alue osoittaa tällä tavoin osa-aluemerkinnällä. Sastamalassa merkitsemistapa on yleisesti käytössä oleva toimintatapa ja samaan merkitsemiskäytäntöön viitataan myös Ympäristöministeriön Rakennetun ympäristön käytössä olevissa kaavamääräyslajeissa, joka on ollut voimassa 17.06.2024 lähtien.

- Maankäyttö toteaa, että hanketoimijan kanssa käydyissä neuvotteluissa ei ole tullut ilmi muinaismuistoa koskevia suunnitelmia. Kiinteistökaupan myötä tunnistetussa kaavamuutostarpeessa on puhuttu tonttialueen laajentamisesta etelän ja idän suunnassa, jotta kaavassa otetaan paremmin huomioon nykyinen rakentamisen tilanne. Kiinteistön länsiosaan ei kohdistu nyt rakentamissuunnitelmia. Tästä täydennetään kaavaselostukseen.
- Kaavan toteutuessa muinaismuistoalue rajautuu rakentamisalueelta pois, koska kaavakartalla alue on selkeästi osoitettu sm-alueena määräyksineen, mikä ei salli muinaisjäännökseen kajoamista Muinaismuistolain mukaisesti. Kaavakartan sm-määräyksessä viitataan MML 13 § neuvotteluihin tapauksessa, jossa muinaisjäännökseen kohdistuu suunnitelmia: "Aluetta (viitaten muinaisjäännökseen) koskevista tai siihen liittyvistä suunnitelmista on pyydettävä alueellisen vastuumuseon (Pirkanmaan maakuntamuseon) lausunto." Määräystä korjataan kuitenkin niin, että vastuumuseon sijasta lausunto tulee hakea Museovirastolta. Muinaisjäännökseen ei kaavoitushetkellä kohdistu suunnitelmia, joihin MML:ssa viitataan.

3. Caruna Oy

Nykyinen sähköverkko 110 kV, 20 kV ja 0,4 kV

Kaava-alueella ja sen läheisyydessä sijaitsee Caruna Oy:n nykyistä sähköjakeluverkkoa oheisen liitteen 1 mukaisesti. 110 kV:n johdot on merkitty punaisella, 20 kV:n johdot sinisellä ja 0,4 kV:n johdot vihreällä värillä. Ilmajohdot on esitetty yhtenäisellä viivalla ja maakaapelit katkoviivalla. Puistomuuntamot on esitetty violeteilla neliöillä.

Vaikutukset sähköjakeluun

Asemakaavamuutoksen myötä sähkönkulutus alueella kasvaa, jonka myötä alueelle on tarpeen toteuttaa uusia kaapelointeja. Kaava-alueella sijaitsee liitteen 1 mukaisesti kaksi kappaletta Caruna Oy:n omistamia nykyisiä puistomuuntamoita, jotka on merkitty violeteilla neliöillä liitteen 1 karttaan. Pyydämme kyseisten puistomuuntamoiden merkitsemistä asemakaavakarttaan soveltuvalla kaavamerkinnällä ja merkinnän selitteellä.

Sähköverkon sijainti liitteen 1 kartassa on suuntaa antava. Caruna Oy:n sähköverkko asemakaavamuutoksen kaava-alueella on toteutettu maakaapelein. Muistutamme, että

ennen kaivuutöiden aloittamista Caruna Oy:n maakaapeleiden läheisyydessä, tulee kaapeleiden tarkka sijainti selvittää.

Siirtokustannusten jako

Mikäli Carunan sähköverkkoon kohdistuu siirto- tai muutostarpeita, vastaa muutosta haluava taho muutokustannuksista kokonaisuudessaan. Johtojen siirto edellyttää, että niille järjestyy uusi pysyvä sijainti. Tarvittavat muutokset tai siirrot Carunan sähköverkossa toteuttaa Caruna.

Muuta huomautettavaa

Pyydämme saada tiedoksi, kun asemakaava saa hyväksynnän.

Kaavanlaatijan vastine:

- Merkitään tiedoksi ja ilmoitetaan kaavan hyväksymisestä.
- Kaavakartalle merkitään puistomuuntamoiden paikat en-merkinnällä mukana olleen liitteen mukaisesti.

4. Pirkanmaan liitto

Viitaten Pirkanmaan liittoon 27.5.2025 saapuneeseen lausuntopyyntöön totean, että Pirkanmaan liitto ei anna lausuntoa Tyrvään korttelin 1 osan asemakaavan muutoksen ehdotuksesta.

Elonkirjon ja energian vaihemaakuntakaava on hyväksytty 7.4.2025, mutta se ei ole vielä lainvoimainen. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa sekä kaavaselistusta olisi hyvä tarkistaa tältä osin. Kaava-asiakirjat löytyvät sivulta

https://kaava.pirkanmaa.fi/hyvaksyty_aineisto/ Epävirallinen maakuntakaavojen yhdistelmä on saatavilla Pirkanmaan maakuntakaavojen karttapalvelussa <https://aluetietopalvelu-pirkliitto.hub.arcgis.com/pages/kaava>.

Kaavanlaatijan vastine:

- Merkitään tiedoksi.
- OAS:aan päivitettiin tieto hyväksytystä vaihemaakuntakaavasta.

5. Pirkanmaan pelastuslaitos

Asemakaavan muutosalue sijaitsee vaarallisia kemikaaleja käsittelevien tai varastoivien laitosten konsultaatiovyöhykkeellä. Tällä perusteella kaavamuuutoksesta tulee pyytää lausunto Turvallisuus ja kemikaalivirasto TUKESilta.

Kaavanlaatijan vastine:

- TUKES:Ita pyydettiin lausuntoa nähtävillä olon jälkeen.

6. Turvallisuus ja kemikaalivirasto TUKES

On todettu, ettei ole aihetta antaa lausuntoa.

Kaavanlaatijan vastine:

- Merkitään tiedoksi.

2.2.2022 päivätystä kaavaluonnoksesta 23.2. – 16.3.2022 välillä saadut mielipiteet ja lausunnot sekä kaavoittajan vastineet niihin:

1. Pirkanmaan ELY-keskus 9.3.2022
2. Pirkanmaan maakuntamuseo 30.03.2022
3. Caruna Oy, 1.3.2022
4. Pirkanmaan liitto 8.3.2022

Lausunnot ja mielipiteet:

1. Pirkanmaan ELY-keskus

Pirkanmaan ELY-keskus

Suunnittelualue sijaitsee asemakaavassa teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueella (T-1-merkintä), suojaviheralueella (EV) sekä lähivirkistysalueella (VL) ja asemakaavan muutoksen tarkoituksena on laajentaa teollisuusaluetta yritysten tarpeisiin maakaupassa

myydyllä alueelle. Tyrvään korttelin 1 osan asemakaava muutos luonnos toteuttaa osaltaan oikeusvaikutteisen rakenneosayleiskaavan mukaista maankäyttöä.

Kaavamuutoksen luonnoksessa suojaviheralue (EV) muuttuu maantien suoja-alueeksi ja aluetta koskee määräys: "Alueelle ei saa sijoittaa mainoksia eikä muita rakennelmia. Alueelle tulee istuttaa pensaita siten, että alueen toimintojen häikäisyvaikutus estyy." ELY-keskus toteaa, että maantien suoja-alueen määräystä tulee täydentää seuraavasti: "Alueella ei saa muuttaa maanpinnan muotoa eikä tehdä ojitusta tai muuta kaivutyötä siten, että muutoksesta voi aiheutua vaaraa liikenneturvallisuudelle tai haittaa tienpidolle."

ELY-keskus pyytää varaamaan tilaisuuden lausunnon antamiseen asemakaavaehdotuksesta.

Kaavanlaatijan vastine:

- Täydennetty suoja-aluetta koskevaa kaavamääräystä häikäisyvaikutuksen estämisestä sekä maanpinnan muodon muuttamisesta tienpidon ja liikenneturvallisuuden varmistamiseksi.

2. Pirkanmaan maakuntamuseo

Maakuntamuseo on tutustunut kaavamuutosluonnokseen selostuksineen ja toteaa seuraavaa.

Noin 100 m kaavamuutosalueesta koilliseen sijaitsee kiinteä muinaisjäännös, kivi- tai varhaismetallikautinen asuinpaikka Pakilansuo (mj-tunnus 1000006080). Itse kaava-alueella ei ole arkeologisesti tutkittu, eikä alueella mahdollisesti olevista muinaisjäännöksistä tai muista kulttuuriperintökohteista ole tietoa. Alue on suureksi osaksi rakentamatonta, metsäistä maastoa. Näntölän ja Tyrvään historiallisen kylä- ja torppa-asutuksen läheisyyden sekä teollisuusalueen luoteispuolella tiedossa olevien elinkeino- ja asustushistoriallisten muinaisjäännösten perusteella kaava-alueella voidaan pitää potentiaalisena mm. samantyyppisten ja -ikäisten arkeologisten kohteiden löytymisen kannalta. Tämän vuoksi kaavahankkeeseen liittyen tulee suorittaa alueen rakentamattomien osien arkeologinen tarkkuusinventointi MRL 9 §:n mukaisesti.

Maakuntamuseo voi ottaa kantaa kaavasuunnitelmaan vasta inventoinnin valmistumisen jälkeen.

Arkeologisia tutkimuksia voidaan tehdä vain lumettomissa olosuhteissa, sulan maan aikana. Tutkimuksissa tulee noudattaa Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjeita (2020) ja muita Museoviraston ohjeita. Arkeologisen tutkimuksen tekijän tulee toimittaa raportti digitaalisena arviointia varten maakuntamuseolle. Arvioinnissa varmistetaan, että tutkimus vastaa sille asetettuja tavoitteita ja laatuvaatimuksia. Raportti toimitetaan arvioinnin jälkeen Museovirastoon, jossa se tallennetaan sähköiseen asianhallintajärjestelmään ja julkaistaan palvelussa <https://asiat.museovirasto.fi/>. Tutkimusraporttien tiedot tallennetaan myös muinaisjäännösrekisteriin, jonka tietoja voi selata kaikille avoimessa Kulttuuriympäristön palveluikkunassa www.kyppi.fi. Raportin lisäksi museolle on toimitettava kohteiden sijaintitiedot ja rajaukset digitaalisena paikkatietomuodossa. Lisätietoja tutkimusten tilaamisesta ja suorittamisesta saa maakuntamuseolta.

Alueella on voimassa vuonna 1983 vahvistettu asemakaava, jossa suunnittelualueelle on osoitettu teollisuus- ja varastorakennusten korttelialuetta (T-1), suojaviheraluetta (EV) sekä lähivirkistysaluetta (VL). Kaavamuutoksella koko suunnittelualue osoitetaan teollisuuden ja varastorakennusten korttelialueeksi. Valtatien puoleinen reuna on kuitenkin määritelty maantien suoja-alueeksi, jonne ei saa sijoittaa mainoksia eikä muita rakennelmia. Suoja-alueelle tulee kaavamääräyksen mukaan istuttaa pensaita siten, että alueen toimintojen häikäisyvaikutus estyy. Teollisuuskorttelin muita reunoja kiertää kapeampi istutettavaksi merkitty korttelinosa, jolla tulee säilyttää tai istuttaa puita siten, että teollisuusalueelle muodostuu riittävä näkösuoja.

Tyrvään teollisuusalue sijaitsee merkittävien maisema-alueiden ympäröimänä. Alueen pohjois- ja länsipuolella sijaitsee Kokemäenjokilaakson valtakunnallisesti arvokas maisema-alue ja itä- ja eteläpuolella puolestaan Kilpijoen–Hoipolan–Tyrväänkylän maakunnallisesti arvokas maisema-alue. Maakuntakaavassa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin kohdistuu suunnittelumääräys, jonka mukaan mm. alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä on varmistettava, että valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Maiseman arvoalueilta on osin esteetön näköyhteys kaava-alueelle. Maakuntamuseo huomauttaa, että kaavamuutoksen

vaikutuksia ympäröiviin maisema-alueisiin tulee arvioida kaavoitusprosessin yhteydessä ja kaavaselostusta näiltä osin täydentää.

Kaavam muutoksen maisema-alueisiin kohdistuvat vaikutukset tulee minimoida varmistamalla riittävän leveän näkösuojapuuston säilyttämisestä/istuttamisesta alueen reunoilla. Valtatien varteen merkityllä suoja-alueella puusto antaisi pensaita paremman näkösuojan. Maakuntamuseo esittää suoja-alueen kaavamerkintää tältä osin muokattavaksi.

Maakuntamuseo huomauttaa, ettei sille ole toimitettu hankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa tai toimivaa linkkiä siihen. Suunnitelmaan on kirjattava edellä todettu arkeologinen selvitystarve.

Asemakaavaehdotus selvitysaineistoinen on lähetettävä maakuntamuseolle lausuntoa varten.

Kaavanlaatijan vastine:

- Kaava-alue rajautuu avoimeen maisematilaan vain valtatie 12 suunnalta. Pohjoisosalta ja länsiosalta kaava-alue rajautuu teollisuusalueeseen ja itäosaltaan kaupungin omistamaan puustoiseen lähivirkistysalueeseen. Valtatien suojavyöhykkeen osalta määräystä tarkistetaan ELY-keskuksen ohjeistuksen mukaisesti.
- Kaava-alueelle on teetetty arkeologinen tarkkuusinventointi kesällä 2024. Inventoinnin perusteella kaavassa on osoitettu kiinteänä muinaisjäännöksenä sotahistoriallinen kaivanto. Kohde saattaa liittyä vuoden 1918 sisällissodan aikaisiin taisteluihin Tyrvällä.

3. Caruna Oy:

Nykyinen sähköjakeluverkko

Kaava-alueella on Caruna Oy:n sähköjakeluverkkoa oheisen liitteen 1 mukaisesti. Sinisellä viivalla on esitetty 20 kV johdot ja 0,4 kV johdot vihreällä ja vaaleanpunaisella. Ilmajohdot on esitetty yhtenäisellä viivalla ja maakaapelit katkoviivalla.

Vaikutukset sähköjakeluun

Asemakaavan myötä sähkönkulutus alueella kasvaa.

Siirtokustannusten jako

Tarvittavat johto- ja muuntosiirrot tehdään Carunan toimseta ja siirtokustannuksista vastaa siirron tilaaja. Johtojen siirto edellyttää, että niille järjestyy uusi pysyvä sijainti.

Kaavanlaatijan vastine:

- Merkitään tiedoksi ja Caruna Oy:lta pyydetään lausunto ehdotusvaiheessa.

4. Pirkanmaan liitto:

Pirkanmaan liitolle on lähetetty tiedoksi nähtäville kuulutettu kaava-aineisto.

Aineistoon tutustumisen jälkeen totean, että Pirkanmaan liitto ei anna tässä vaiheessa lausuntoa ko. aineistosta.

Kaavanlaatijan vastine:

- Merkitään tiedoksi.

Maankäyttöjohtaja Ilmari Mattila

Sastamalan kaupunki - maankäyttö